

Rom 2, 5

5: Med din hårdhet og ditt ubotferdige hjerte hoper du deg opp vrede til vredens dag, den dag da Guds rettferdige dom skal bli åpenbart.

Din hårdhet og ditt ubotferdige hjerte. Profeten Esekiel bruker betegnelsen stenhjerte. Profeten Sakarias sier: "sitt hjerte gjorde de hardt som en diamant, så de ikke hørte på loven". Disse bildespråkene forteller oss hvordan menneskehjertet er. Luther sier: "Ingen stein, intet stål eller diamant, kan være så hardt som det naturlige menneskets hjerte er overfor Guds ord". Mennesket kan være fullstendig overbevist om at det er Guds ord det leser og hører. Likeså at det er "utelukket at Gud kan lyve". Det ser Gud stadig gjentar at en evig fordømmelse sammen med djevelen og hans engler, venter den ubotferdige, mens en evig salighet hos Gud i himmelen venter den som omvender seg og tror. Det ser og hører at Jesus selv taler om hvordan han på den siste dag skal vise de urettferdige bort til en evig ild, men innby sine barn til å innta det rike som er beredt dem fra verdens grunnvoll ble lagt.

Dette mennesket burde nå være klar over at det er syndelivet som behersker ham, at han ikke har omvendt seg, og ikke er i samfunn, eller forlikt, med Gud -. Og på tross av alt dette frykter han neppe et øyeblikk for helvete. Han er innforstått med at livstråden når som helst kan klippes over. Likevel kan han ete og drikke, og sovne inn om kvelden, - selv om han ikke vet om han skal våkne igjen i nådens tid. Dette, som vi daglig ser omkring oss, er jo de sterkeste bevis på djevelens makt over de vantros sjeler. De står uten noen som helst mulighet til å reagere, uansett hva de så hører om Guds dommer. Ja, ikke engang om de selv erfarer hans nærvær, enten han møter dem i alvorlige hendelser, eller i stor nåde og godhet.

I jødernes historie har vi jo de alvorligste eksempler på en slik hardhet i hjertene. De hadde underbare erfaringer med Gud og hans makt og nåde mot dem. Han åpenbarte seg iblant dem, talte med dem, hjalp dem i nød ved store tegn og under, og rammet deres fiender med grufulle straffedommer. Han slo også Israels barn, og han benådet dem. Alt på en slik måte at de visste hva som var hans hensikt gjennom det han sendte dem. Han prøvde alt overfor dem, som han selv sier det: "Hva var det mer å gjøre med min vingård, som jeg ikke alt hadde gjort med den?" (Jes 5: 4). Og etter alt dette kunne de fortsette å trosse ham. De foraktet de mest uttrykkelige budskap om hva som ville skje, både av nåde og vrede. Fortsatt bare trosset de ham. Alt dette ligger bak ordene "din hårdhet og ditt ubotferdige hjerte". Vi ser det overalt mellom oss. Våre barn og andre mennesker formaner daglig til omvendelse. Men uansett hva de ser og hører av Guds ord, av åndelige ting og vekkende bevegelse i folket, så fortsetter de å sove, ubevegelige i sin ubotferdighet.

Hva er det da som skjer med slike mennesker? Apostelen sier at med en slik hardhet og ubotferdighet hoper du deg opp vrede til vredens dag. Grunntekstens ord for hoper eller samler, er

meget uttrykksfullt. Det betyr egentlig å samle sammen en skatt. Slik hopes det altså etter hvert opp synder, og dermed hopes også Guds vrede og syndestraff opp over menneskene. Uttrykket antyder at syndene skal avstraffes etter deres mengde. Et menneske kalles rikt ettersom det har skatter - den ubotferdige skal bli straffet i forhold til hvor mye han, mot bedre viten, har stått imot nåden og syndet mot Gud. I v. 4 og 5 setter Paulus to slags rikdommer opp mot hverandre. På den ene side: rikdommen i Guds godhet, overbærenhet og tålmodighet. På den andre siden: rikdommen i (omfanget av) Guds vrede og hevn over motstanderen.

Til vredens dag, den dag da Guds rettferdige dom skal bli åpenbart. Den siste dag kalles her vredens dag, og den dag Guds rettferdige dom skal bli åpenbart. For da skal Guds vrede åpenbare seg over den ugudelige på en forferdelig måte. Inntil den dagen er Guds vrede og dom likesom forseglet under den guddommelige overbærenhet og tålmod. Men den dagen, som Herren Kristus har beskrevet så uttrykkelig, skal en stormflod av vrede bryte ut over de ugudelige. Dagen kalles "Guds rettferdige doms åpenbarelses dag", for nå er det bare den utøvende rettferdighet (Guds rettferdige håndhevelse av loven) som skal åpenbare seg. Det ville ikke være noen Guds dom, om den ikke var til fullkommenhet rettferdig.

Alle de troende blir den dagen ikledt Lammets hvite klær. Da er de like fullkomne som Lammet, og tilfredsstill den samme Guds rettferdighet (i hans håndhevelse av loven) som på den andre siden er grunnlaget for de ubotferdiges fordømmelse. For den dagen skal det bli åpenbart at det ikke var tomme ord, men en guddommelig sannhet, at Kristus oppfylte loven for oss, og smakte døden for alle, og at dette Kristi fullbrakte verk så fullkomment er tilregnet de troende, som om de selv hadde gjort alt det Kristus gjorde. Ja, at Kristi forsoning fullkomment oppfylte loven, slik at den rettferdighet Gud krevde, dermed ble oppfylt. Det skal den dagen bli åpenbart.

Den Gud har rettferdiggjort - han er i sannhet rettferdig. Men den samme dagen skal det også bli åpenbart at "alle de som holder seg til lovgjerninger, er under forbannelse", og at hvert menneske er forbannet hvis det "ikke holder fast ved alt som står skrevet i lovens bok, slik at han gjør det" (Gal 3: 10). Men apostelen går videre i å utlegge denne Guds rettferdige dom, når han fortsetter slik:

Rom 2, 6

6: For han skal gi enhver igjen etter hans gjerninger.

I dette verset, og den sammenhengen det står i, kan det se ut som om apostelen på dette stedet lar saligheten bli et resultat av våre egne gjerninger, - og ikke, slik vi alltid er vant til, at det er ut fra Kristi fortjeneste og troen på ham. Men ved en slik tolking av dette ville vi ikke bare sette apostelen i konflikt med seg selv, men også forkaste hele hovedlæren om Guds evangelium.

For å "være behjelpelig med å løse floken" har noen forklart at apostelen her framstiller dommen bare fra lovens synsvinkel, for å vise hvordan vår stilling hadde vært, om Kristus og evangeliet ikke var kommet til oss. For selve sakens skyld kunne nok dette la seg høre, men en slik forklaring ville ikke være tilstrekkelig til å hindre en falsk tydning av bibelverset. Dessuten forekommer det noen ord i teksten som på ingen måte passer inn i den nevnte, velmente utleggingen. Disse ordene viser istedet at det apostelen egentlig taler om her, det er dommen, slik Kristus skal håndheve den på den siste dagen. Heller ikke ordene i neste vers, om "dem som med utholdenhet i god gjerning søker herlighet", gir uttrykk for lovens krav og betingelser. De gjelder helliggjørelsens liv for de troende, som deretter arver herligheten. Og nettopp her ligger det egentlige beviset på at apostelen ikke bare vil tale om lovens krav, men om den endelige dom, slik Herren Kristus har beskrevet den.

Beviset ligger i ordvalget som er brukt her, om våre gjerninger. Det gir slett ikke uttrykk for lovens krav. Loven sier aldri at bare vi "i utholdenhet i god gjerning søker herlighet", så skal vi få den (herligheten). Nei, det er noe ganske annet loven gir uttrykk for. Den sier: "det menneske som gjør disse ting (dvs. som fullkomment gjør alt det loven krever), skal leve ved dem" (Rom 10: 5). Og: "forbannet er hver den som ikke holder fast ved alt det som står skrevet i lovens bok, slik at han gjør det" (Gal 3: 10, 5Mos 27: 26). Dette viser at her framstiller ikke apostelen saken fra lovens synsvinkel. Dessuten sier han i v. 16: "på den dag da Gud skal dømme det skjulte hos menneskene, etter mitt evangelium, ved Jesus Kristus". Der sier han jo uttrykkelig at han taler om den dom som virkelig skal skje "ved Jesus Kristus". Og han gjør denne konkrete tilføyelsen: "etter mitt evangelium".

Men så spør noen: Hvordan skal vi unngå å oppfatte dette skriftstedet som om frelsen avhenger av våre gjerninger? Hele problemet er da at de ikke leser nøye nok hva der står. Apostelen sier aldri noe sted at vi blir rettferdiggjort, eller frelst, på grunn av våre gjerninger. Nei, det er jo dette han over alt avviser (se Rom 4: 2-6, 11: 6, Ef 2: 9, Tit 3: 5). Men at vi skal dømmes etter våre gjerninger, det er det Paulus og hele Skriften forkynner over alt (Jer 17: 10, 32: 19, Esek 18: 30, Mat 16: 27, 25: 34-45, 2Kor 5: 10, Åp 2: 23, 20: 12, 22: 12). Selv om Gud kjenner alles hjerter, så har han likevel, helt fra verden ble skapt, fastsatt den ordning at vårt hjertes forhold skal bevises gjennom våre gjerninger.

De troendes far, Abraham, blir brukt som et klart eksempel på dette. "Han trodde på Herren", når det gjaldt løftet om den velsignede sæd. Og det står at "han (Gud) regnet ham det til rettferdighet" (1Mos 15: 6). Nå var han rettferdig innfor Gud, og en Guds venn (Jak 2: 23). Men dette skulle også bevises i utvortes handling. Gud satte Abraham på prøve, og da han adlød Gud, da talte Gud gjennom en engel: "Nå vet jeg at du frykter Gud, siden du ikke har spart din sønn, din eneste, for meg" (1Mos 22: 12). Dette forholdet er det Jakob sikter til, når han bruker uttrykket at han ble rettferdiggjort av gjerninger. Det vil altså egentlig si at hans rettferdighet ble stadfestet gjennom gjerninger (Jak 2: 21).

Slik skal det også skje i den siste, store dommen. Ved enhver domstol må det være vitner. Det er det våre gjerninger skal tjene til. De skal vitne om den nåden som har vært virksom i de troende - eller om den ugudelighet som bor i de vantro. Kristus sier: "Sanker en vel druer av tornebusker, eller fiken

av tistler? Slik bærer hvert godt tre god frukt, men et dårlig tre bærer dårlig frukt". "Hvert tre kjennes på sin egen frukt" (Mat 7: 16-18, Luk 6: 44). De gode gjerningene gjør ikke mennesket godt, men de beviser at det er godt. Og, mennesket er ikke godt fordi det gjør godt. Men det gjør godt fordi det er godt. Og Gud må først gjøre dets hjerte godt - før det kan gjøre noe som han anser for godt.

Når Kristus skal dømme oss etter våre gjerninger, vil han ikke dømme etter gjerningenes ytre form eller omfang, men etter deres egentlige, indre verdi. Dvs. etter kilden, det som gjerningene hadde sitt utspring fra. Dette er et forhold verden aldri vil kunne forstå, men som Herren Kristus så ofte og inntrengende framholdt. I Mat 6: 1 sier han: "Ta dere i vare så dere ikke gjør deres gode gjerninger for øynene på folk, for å bli sett av dem. Da har dere ingen lønn hos deres Far i himmelen". Hvorfor? Oppdager vi ikke hvordan Herren nettopp ser etter hva som er hensikten bak gjerningene? Gjerningene er jo i sin ytre form gode. Men bare fordi de ble gjort "for å bli sett av dem" (menneskene), så er de bortkastet.

I Mat 10: 42 sier han: "Den som gir én av disse små om så bare et beger kaldt vann fordi han er en disippel, sannelig sier jeg dere: Han skal ikke miste sin lønn". Et beger kaldt vann er en særdeles liten gjerning/gave. Men beveggrunnen var "fordi han er en disippel", dvs. at det var egentlig for Kristi skyld. Da forsikrer Herren at den gjerningen skal ikke bli uten lønn, om den var aldri så liten i seg selv. I Mark 9, 41 har Kristus talt ennå tydeligere om dette: "For den som gir dere et beger vann å drikke i mitt navn, fordi dere hører Kristus til, sannelig sier jeg dere: Han skal slett ikke miste sin lønn".

Slike bibelord sier oss hemmeligheten om hvordan Herren dømmer etter våre gjerninger. Selv taler han også klart om dette, når han taler om den ytterste dom. Den som vil vite hva det betyr når Skriften sier at "han skal gi enhver igjen etter hans gjerninger", kan aldri få noen mer tydelig og sikker forklaring enn den Kristus selv gir oss der, i Mat 25: 31-46. Der sier han at når han kommer i sin herlighet, og alle englene med ham, da skal han sitte på sin herlighets trone, og alle folkeslag skal samles foran ham. Det første som da skal skje, er at han skiller dem fra hverandre, likesom gjeteren skiller sauene fra geitene. Han skal stille sauene ved sin høyre side, og geitene ved sin venstre. Det forteller oss at allerede før dette skjedde var det forskjell på dem (sauer - og geiter). Det neste som skjer er at han høytidelig, og i offentlighet innfor alle mennesker og ånder, henvender seg direkte til hver enkelt av disse to flokkene og trekker fram deres gjerninger. Så får vi høre hvordan han vil komme til å dømme etter gjerningene.

Kongen skal si til dem ved sin høyre side: "Kom hit, dere som er velsignet av min Far! Arv det rike som er beredt for dere fra verdens grunnvoll ble lagt. For jeg var sulten, og dere gav meg mat. Jeg var tørst, og dere gav meg å drikke. Jeg var fremmed, og dere tok imot meg", osv. Det er bare gjerninger vi hører han taler om her. Men hva slags gjerninger? Jo, bare de som ble gjort med den hensikt Herren selv uttrykker slik: "dere har gjort det mot meg". Med dette har han også gitt tydelig uttrykk for at alt det som er gjort for hans navns skyld, det vil han se på med så stort velbehag, som om tjenesten var gjort overfor ham personlig. Men, legg merke til at det er utelukkende de gjerningene

som er utført for hans skyld, som får denne mottakelsen av ham. Det er derfor han sier det slik: "Alt dere gjorde mot en av disse mine minste brødre, det gjorde dere mot meg". Det som var hovedsaken, var at gjerningene var gjort for hans skyld. Det har vi allerede sett i de skriftstedene vi har vist til like foran (Mat 6: 1, 10: 42, Mark 9: 41). Men at gjerningene er gjort for hans skyld, det vitner igjen om et hjerte hvor Kristus er blitt dyrebar og kjær. Og hvordan det går til at han blir dyrebar for et hjerte, det har han selv gitt oss svaret på: "Hennes mange synder er henne forlatt, derfor elsker hun meget" (Luk 7: 41-47 m. fl. steder).

Slik ser vi hvordan Herren Kristus, også når han taler om hvordan han skal dømme etter gjerningene, ikke unnlater å bekrefte den store hovedlæren om nådens og troens vei, om syndenes forlatelse bare for hans skyld. Og samtidig at bare de som i ham har fått syndenes forlatelse, har et hjerte som er godt, og gjør gjerninger som er gode, innfor hans øyne. Når Kristus taler om hvordan han dømmer etter gjerningene, legger vi merke til at han aldri noen gang nevner alle de gjerningene som er gjort med noe annet formål enn for hans skyld. Han sier aldri: En som var sulten kom - og dere gav ham mat, en som var tørst - og dere gav ham å drikke, en fremmed - og dere tok imot ham, osv. Nei, over alt sier han: Jeg, jeg - var sulten, og dere gav meg å ete, jeg var tørst, og dere gav meg å drikke osv. Dere har gjort det mot meg. Det er det avgjørende.

Men så legger vi merke til at til de andre, på sin venstre side, de som ikke var frelst, har dommeren ikke en eneste god gjerning han nevner, men taler bare om den ene store mangelen: At de ikke elsket og tjente ham. Av denne ene grunnen var alle deres beste gjerninger onde, og under fordømmelse. Det foregår ikke slik som enkelte i sin vantro mener, at dommeren likesom skal ha to regnskap for menneskene: ett regnskap over deres synder, og ett over deres gode gjerninger. Og så skal han nærmest oppsummere disse to, og se hvilken som er størst -. Nei, den som er velsignet, han skal bare få ære og velsignelse. Og den som er forbannet, han skal bare forbannes og fordømmes. Dommeren hadde ingen god gjerning å trekke fram, når det gjaldt de som stod på hans venstre side.

På samme måte har han ingen ond gjerning, og ingen synd han nevner, når det gjelder de på hans høyre side, men taler bare om det gode de har gjort for hans skyld. "Du skal kaste alle deres synder i havets dyp" (Mika 7: 19). "Jeg vil ikke lenger komme deres synd i hu" (Jer 31: 34, Jes 43: 25). Det samme sier også Kristus uttrykkelig: "Den som hører mitt ord og tror ham som har sendt meg, han har evig liv. Han kommer ikke til dom (dvs. en dom etter lovens krav, som alltid er en dom til fordømmelse), men er gått over fra døden til livet" (Joh 5: 24). Skulle de frelstes synder fremdeles trekkes fram, og vi fortsatt dømmes etter loven, så var syndenes forlatelse bare tomme ord, og hele Guds evangelium et stort bedrag.

Nå har vi vel oppfattet selve saken. Men vi vil gå litt nærmere inn på apostelens ordvalg. Han sier at Gud "skal gi enhver igjen etter hans gjerninger". Det ordet som er oversatt her med gi, betyr egentlig å gi ut, betale, gjengjelde. Gud har likesom mottatt ondt eller godt fra menneskene. Og slik han har mottatt det, slik har han ført det opp på deres regning, for at han på den rettferdige doms dag kan gi

det tilbake til hver enkelt, - vel og merke på den måten vi nå har sett Kristus forklare dette. Apostelen bruker videre uttrykket "enhver" - Gud skal gi enhver igjen. Her på jorden kan det være mange som tror de er nærmest bortgjemt i folkemengden, slik at Gud ikke følger dem så nøye med sitt øye. Men Gud er så stor at han til og med følger hver fugl (Mat 10: 29). Han er mektig til å følge hver eneste én like nøye, som om det bare eksisterte det ene mennesket på jorden.

I den siste dommen skal hver og en stilles fram for dommerens øyne, som om de stod nakne og bare. Der skal de dømmes etter deres gjerninger. Og de som selv står ansvarlig for sine synder, dvs. som er under loven og dermed skal dømmes etter den, de vil ikke bli tilgitt et eneste unyttig ord, slik Kristus selv sier det (Mat 12: 36): "Det sier jeg dere: Hvert unyttig ord som menneskene sier, skal de gjøre regnskap for på dommens dag". Men i himmelen skal også de frelste gis forskjellig igjen, etter deres gjerninger. Det ser vi av Jesu tale i Mat. 25: 14-29 og flere bibelsteder, f. eks. 2Kor 9: 6 og Dan 12: 3 m. fl. Også dette ligger det i ordet "han skal gi enhver igjen etter hans gjerninger".